

Luk

Chapter 20

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

- 1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, διδάσκοντος αὐτοῦ
Lan kelakon ing satunggaling saking- dinten, nalika-Panjenenganipun-mucal -
[G2532](#) [G1096](#) [G1722](#) [G1520](#) [G3588](#) [G2250](#) [G1321](#) [G0846](#)
- τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ
- rakyat wonten-ing - Padaleman-Suci, lan martosaken-Injil, sami-rawuh -
[G3588](#) [G2992](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2411](#) [G2532](#) [G2097](#) [G2186](#) [G3588](#)
- ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέρους.
para-imam-ageng lan - para-ahli-Torèt kaliyan - para-pinisepuh.
[G0749](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1122](#) [G4862](#) [G3588](#) [G4245](#)

Ing sawijining dina nalika Gusti Yesus pinuju memulang marang wong akeh ana ing Padaleman Suci sarta martakake Injil, para pangareping imam, para ahli Toret lan para pinituwa padha sowan ing ngarsane

- 2 καὶ εἶπαν λέγοντες, πρὸς αὐτόν, Εἶπόν
Lan tiyang-tiyang-matur sami-ngandika, dhateng Panjenenganipun, Criyosna
[G2532](#) [G3004](#) [G3004](#) [G4314](#) [G0846](#) [G3004](#)
- ἡμῖν ἐν ποῖα ἐξουσία ταῦτα ποιεῖς, ἢ
dhateng-kula-sedaya kanthi punapa pangwaos bab-punika Panjenengan-nglampahi, utawi
[G1473](#) [G1722](#) [G4169](#) [G1849](#) [G3778](#) [G4160](#) [G2228](#)
- τίς ἐστίν ὁ δούξ σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην?
sinten ingkang - sampun-maringi dhateng-Panjenengan - pangwaos punika?
[G5101](#) [G1510](#) [G3588](#) [G1325](#) [G4771](#) [G3588](#) [G1849](#) [G3778](#)

tuwin munjuk marang Gusti Yesus: "Kula sami kapangandikanana, menggah anggen Panjenengan nindakaken samukawis sadaya punika kanthi panguwaos ingkang pundi, saha sinten ingkang maringi panguwaos punika dhateng Panjenengan?"

- 3 ἀποκριθεὶς δὲ, εἶπεν πρὸς αὐτοῦς,
Sasampunipun-mangsuli déné, Panjenenganipun-ngandika dhateng tiyang-tiyang,
[G0611](#) [G1161](#) [G3004](#) [G4314](#) [G0846](#)
- Ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ ἐγὼ λόγον, καὶ
Kula-badhé-nyuwun-pirsa panjenengan-sedaya ugi-Kula satunggal-pitakenan, lan
[G2065](#) [G4771](#) [G2504](#) [G3056](#) [G2532](#)
- εἰπατέ μοι:
matur-dhateng Kula:
[G3004](#) [G1473](#)

Paring wangsulane Gusti Yesus: "Aku iya arep takon saprakara marang kowe. Aku kandhanana:

- 4 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων?
- Baptisan Yohanes, saking swarga punapa, utawi saking manungsa?
[G3588](#) [G0908](#) [G2491](#) [G1537](#) [G3772](#) [G1510](#) [G2228](#) [G1537](#) [G0444](#)

Pambaptise Nabi Yokanan iku saka swarga apa saka manungsa?"

5	οί - G3588	δὲ Déné G1161	συνελογίσαντο tiyang-tiyang-sami-ngrembug G4817	πρὸς ing-antawisipun G4314	ἑαυτοὺς, piyambak, G1438	λέγοντες, sami-ngandika, G3004	ὅτι bilih G3754
	Ἐὰν Menawi G1437	εἴπωμεν kita-matur G3004	Ἐξ Saking G1537	οὐρανοῦ, swarga, G3772	ἔρεϊ, Panjenenganipun-badhé-ngandika, G2046	Διὰ Kenging-punapa G1223	
	τί - G5101	οὐκ mboten G3756	ἐπιστεύσατε panjenengan-sedaya-pitados G4100	αὐτῷ? dhateng-piyambakipun? G0846			

Wong-wong mau banjur padha rembugan, ujare: “Manawa aku padha kandha: Saka ing swarga, Dheweke mesthi calathu: Yagene kowe padha ora nganggep?”

6	ἐὰν Menawi G1437	δὲ déné G1161	εἴπωμεν, kita-matur, G3004	Ἐξ Saking G1537	ἀνθρώπων, manungsa, G0444	ὁ - G3588	λαὸς rakyat G2992	ἅπας sadaya G0537	καταλιθάσει badhé-mbenturi-watu G2642
	ἡμᾶς; kita; G1473	πεπεισμένος sampun-yakin G3982	γάρ amargi G1063	ἐστιν tiyang-tiyang G1510	Ἰωάννην Yohanes G2491	προφήτην nabi G4396	εἶναι. punika. G1510		

Nanging yen aku padha kandha: Saka manungsa, wong-wong mesthi bakal padha mbenturi watu marang kita, amarga padha yakin, yen Yokanan iku nabi.”

7	καὶ Lan G2532	ἀπεκρίθησαν, tiyang-tiyang-mangsuli, G0611	μὴ mboten G3361	εἰδέναι mangertos G1492	πόθεν. saking-pundi. G4159
---	-------------------------------------	--	---------------------------------------	---	--

Nuli padha matur, yen padha ora ngreti saka ngendi baptisane iku.

8	καὶ Lan G2532	ὁ - G3588	Ἰησοῦς Gusti-Yésus G2424	εἶπεν ngandika G3004	αὐτοῖς, dhateng-tiyang-tiyang, G0846	Οὐδὲ Mboten-ugi G3761	ἐγὼ Kula G1473	λέγω matur G3004
	ὑμῶν dhateng-panjenengan-sedaya G4771	ἐν kanthi G1722	ποιᾶ punapa G4169	ἐξουσίᾳ rangwaos G1849	ταῦτα bab-punika G3778	ποιῶ. Kula-nglampahi. G4160		

Gusti Yesus banjur ngandika: “Yen mangkono Aku iya ora gelem kandha marang kowe, kalawan panguwasa sing endi anggonKu nglakoni samubarang kabeh iku.”

9	Ἦρξατο Panjenenganipun-wiwit G0756	δὲ déné G1161	πρὸς dhateng G4314	τὸν - G3588	λαὸν rakyat G2992	λέγειν ngandika G3004	τὴν - G3588	παραβολὴν pasemon G3850	ταύτην: punika: G3778
	ἄνθρωπος Tiyang G0444	[τις] satunya G5100	ἐφύτευσεν nanem G5452	ἀμπελῶνα, pakebonan-anggur, G0290	καὶ lan G2532	ἐξέδετο nyewakaken G1554	αὐτὸν punika G0846		
	γεωργοῖς, dhateng-tiyang-tani, G1092	καὶ lan G2532	ἀπεδήμησεν késah-tebih G0589	χρόνους wekdal G5550	ἱκανούς. ingkang-dangu. G2425				

Gusti Yesus banjur paring pasemon mangkene marang wong akeh: “Ana wong gawe pakebonan anggur, nuli disewakake marang wong-wong tani, banjur lelungan menyang ing tanah ngamanca nganti sawatara lawase.

- 10 καὶ καιρῶ, ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα
 Lan ing-wekdalipun, piyambakipun-ngutus dhateng - tiyang-tani abdi, supados
[G2532](#) [G2540](#) [G0649](#) [G4314](#) [G3588](#) [G1092](#) [G1401](#) [G2443](#)
- ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν
 saking - woh - pakebonan-anggur tiyang-tiyang-badhé-maringi
[G0575](#) [G3588](#) [G2590](#) [G3588](#) [G0290](#) [G1325](#)
- αὐτῶ. οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν, αὐτὸν
 dhateng-piyambakipun. - Nanging tiyang-tani sami-ngutus-wangsul, piyambakipun
[G0846](#) [G3588](#) [G1161](#) [G1092](#) [G1821](#) [G0846](#)
- δεῖραντες, κενόν.
 sasampunipun-dipun-gebuki, kosong.
[G1194](#) [G2756](#)

Bareng wis tumeka ing mangsane, tumuli kongkonan batur siji nemoni wong-wong mau, padha dikon ngladekake pandumaning pametune pakebonan. Nanging batur iku banjur digebugi dening wong-wong tani mau, lan dikon bali nglenthung.

- 11 καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον; οἱ δὲ κάκεῖνον,
 Lan piyambakipun-nglajengaken sanèsipun ngutus abdi; - nanging ugi-punika,
[G2532](#) [G4369](#) [G2087](#) [G3992](#) [G1401](#) [G3588](#) [G1161](#) [G2548](#)
- δεῖραντες καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξαπέστειλαν κενόν.
 sasampunipun-dipun-gebuki lan dipun-ina, tiyang-tiyang-ngutus-wangsul kosong.
[G1194](#) [G2532](#) [G0818](#) [G1821](#) [G2756](#)

Sawise mangkono dheweke kongkonan batur liyane, nanging iku iya digebugi lan diwirang-wirangake dening para wong tani mau lan dikon bali nglenthung.

- 12 καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι; οἱ δὲ καὶ
 Lan piyambakipun-nglajengaken ingkang-kaping-tiga ngutus; - nanging ugi
[G2532](#) [G4369](#) [G5154](#) [G3992](#) [G3588](#) [G1161](#) [G2532](#)
- τοῦτον τραυματίσαντες, ἐξέβαλον.
 punika sasampunipun-dipun-tatu, tiyang-tiyang-nundhung.
[G3778](#) [G5135](#) [G1544](#)

Sabanjure nuli kongkonan maneh kang kaping telune, nanging iku iya ditatoni dening wong-wong mau sarta tumuli diuncalake menyang ing sajabaning kebon.

- 13 εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος,
 Ingkang-kagungan-pakebonan-ngandika déné - bendara - pakebonan-anggur,
[G3004](#) [G1161](#) [G3588](#) [G2962](#) [G3588](#) [G0290](#)
- Τί ποιήσω? πέμψω τὸν υἱόν μου, τὸν
 Punapa ingkang-badhé-Kula-lampahi? Kula-badhé-ngutus - putra Kawula, -
[G5101](#) [G4160](#) [G3992](#) [G3588](#) [G5207](#) [G1473](#) [G3588](#)
- ἀγαπητόν; ἴσως τοῦτον ἐντραπήσονται.
 ingkang-kekasih; mbokmenawi punika tiyang-tiyang-badhé-ajrih.
[G0027](#) [G2481](#) [G3778](#) [G1788](#)

Kang duwe pakebonan banjur calathu mangkene: Apa saiki sing kudu daktindakake? Dakkongkonan anakku kang kekasih, mesthi bakal dieringi.

- 14 ἰδόντες Sasampunipun-mirsani δὲ déné αὐτόν, piyambakipun, οἱ - γεωργοὶ tiyang-tani διελογίζοντο sami-ngrembug πρὸς satunggal-lan-
[G3708](#) [G1161](#) [G0846](#) [G3588](#) [G1092](#) [G1260](#) [G4314](#)
- ἀλλήλους, λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος; ἀποκτείνωμεν
 satunggalipun, sami-ngandika, Punika punika - ahli-waris; mangga-kita-mejahi
[G0240](#) [G3004](#) [G3778](#) [G1510](#) [G3588](#) [G2818](#) [G0615](#)
- αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία.
 piyambakipun, supados kita dados - warisan.
[G0846](#) [G2443](#) [G1473](#) [G1096](#) [G3588](#) [G2817](#)

Nanging bareng wong-wong tani iku weruh anake mau, banjur padha rembugan: Iku ahli-warise, ayo dipateni bae, supaya warisane dadi duwekku kabeh.

- 15 καὶ ἐκβαλόντες αὐτόν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος,
 Lan sasampunipun-nundhung piyambakipun medal-saking - pakebonan-anggur,
[G2532](#) [G1544](#) [G0846](#) [G1854](#) [G3588](#) [G0290](#)
- ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος
 tiyang-tiyang-mejahi. Punapa mila badhé-nglampahi dhateng-tiyang-tiyang - bendara
[G0615](#) [G5101](#) [G3767](#) [G4160](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2962](#)
- τοῦ ἀμπελῶνος?
 - pakebonan-anggur?
[G3588](#) [G0290](#)

Anake mau banjur diuncalake menyang ing sajabaning pakebonan anggur sarta banjur dipateni. Saiki apa kang bakal dilakoni dening kang duwe pakebonan anggur iku tumrap wong-wong mau?

- 16 ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ
 Piyambakipun-badhé-rawuh lan badhé-numpes - tiyang-tani punika, lan
[G2064](#) [G2532](#) [G0622](#) [G3588](#) [G1092](#) [G3778](#) [G2532](#)
- δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ
 badhé-maringi - pakebonan-anggur dhateng-sanèsipun. Sasampunipun-mireng déné
[G1325](#) [G3588](#) [G0290](#) [G0243](#) [G0191](#) [G1161](#)
- εἶπαν, Μὴ γένοιτο!
 tiyang-tiyang-matur, Sampun-ngantos kelakon!
[G3004](#) [G3361](#) [G1096](#)

Dheweke bakal teka lan nyirnakake wong-wong tani mau sarta kebone anggur banjur disewakake marang wong-wong liyane." Krungu kang mangkono iku wong-wong mau banjur kandha: "Aja pisan-pisan nganti kalakon iku!"

- 17 ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς, εἶπεν, Τί
 - Nanging sasampunipun-mirsani tiyang-tiyang, Panjenenganipun-ngandika, Punapa
[G3588](#) [G1161](#) [G1689](#) [G0846](#) [G3004](#) [G5101](#)
- οὖν ἐστιν τὸ γεγραμμένον τοῦτο, λίθον ὄν ἀπεδοκίμασαν οἱ
 mila punika - ingkang-kaserat punika, Watu ingkang dipun-tolak déning-
[G3767](#) [G1510](#) [G3588](#) [G1125](#) [G3778](#) [G3037](#) [G3739](#) [G0593](#) [G3588](#)
- οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας?
 tiyang-ingkang-sami-mbangun, punika sampun-dados dados mustaka pojok?
[G3618](#) [G3778](#) [G1096](#) [G1519](#) [G2776](#) [G1137](#)

Nanging Gusti Yesus tumuli mandeng marang wong-wong iku lan ngandika: "Manawa mangkono apa tegese nas iki: Watu kang tinampik dening para juru gawe omah, iya iku kang wis dadi watu ing pojok.

- 18 πᾶς ὁ πεισῶν ἐπ’ ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται,
 Saben-tiyang ingkang dhawah ing punika - watu badhé-remuk,
[G3956](#) [G3588](#) [G4098](#) [G1909](#) [G1565](#) [G3588](#) [G3037](#) [G4917](#)
- ἐφ’ ὄν δ’ ἄν πέσει, λικμήσει αὐτόν.
 lan-tumrap-sinten - déné - punika-dhawah, badhé-ngremuk piyambakipun.
[G1909](#) [G3739](#) [G1161](#) [G0302](#) [G4098](#) [G3039](#) [G0846](#)

Sing sapa tiba ing watu iku, bakal ajur mumur, lan sing sapa ketiban, bakal remuk.”

- 19 Καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν
 Lan sami-madosi - para-ahli-Torèt lan - para-imam-ageng supados-nyekel
[G2532](#) [G2212](#) [G3588](#) [G1122](#) [G2532](#) [G3588](#) [G0749](#) [G1911](#)
- ἐπ’ αὐτόν τὰς χεῖρας, ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ; καὶ ἐφοβήθησαν
 ing Panjenenganipun - asta, ing punika - wekdal; lan sami-ajrih
[G1909](#) [G0846](#) [G3588](#) [G5495](#) [G1722](#) [G0846](#) [G3588](#) [G5610](#) [G2532](#) [G5399](#)
- τὸν λαόν; ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν
 - rakyat; sami-mangertos amargi bilih tumrap tiyang-tiyang Panjenenganipun-ngandika
[G3588](#) [G2992](#) [G1097](#) [G1063](#) [G3754](#) [G4314](#) [G0846](#) [G3004](#)
- τὴν παραβολὴν ταύτην.
 - pasemon punika.
[G3588](#) [G3850](#) [G3778](#)

Para ahli Toret lan para pangareping imam banjur padha ngudi nyepeng Panjenengane nalika iku uga, amarga padha ngreti, yen dheweke kabeh kang dikarsakake ana ing pasemon iku, nanging padha wedi marang wong akeh.

- 20 Καὶ παρατηρήσαντες, ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρινομένους
 Lan sasampunipun-ngintip, tiyang-tiyang-ngutus tiyang-sowan, tiyang-ingkang-pura-pura
[G2532](#) [G3906](#) [G0649](#) [G1455](#) [G5271](#)
- ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ
 piyambak tiyang-bener dados, supados tiyang-tiyang-saged-nyekel Panjenenganipun
[G1438](#) [G1342](#) [G1510](#) [G2443](#) [G1949](#) [G0846](#)
- λόγου, ὥστε παραδοῦναι αὐτόν τῇ ἀρχῇ καὶ
 pangandikanipun, supados masrahaken Panjenenganipun dhateng- paprentahan lan
[G3056](#) [G5620](#) [G3860](#) [G0846](#) [G3588](#) [G0746](#) [G2532](#)
- τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος.
 dhateng- pangwaosipun - gubernur.
[G3588](#) [G1849](#) [G3588](#) [G2232](#)

Marga saka iku padha tansah mindeng marang Gusti Yesus. Banjur nglakokake telik kang sangadi mursid, supaya padha nyengkolong Panjenengane sarana pitakonan temah bisa ngladekake Panjenengane marang wewenang lan panguwasane wali-nagara.

- 21 καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, Διδάσκαλε,
 Lan tiyang-tiyang-nyuwun-pirsa Panjenenganipun, sami-ngandika, Guru,
[G2532](#) [G1905](#) [G0846](#) [G3004](#) [G1320](#)
- οἶδαμεν οἷτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ
 kula-sedaya-mangertos bilih leres Panjenengan-ngandika lan mucal, lan mboten
[G1492](#) [G3754](#) [G3723](#) [G3004](#) [G2532](#) [G1321](#) [G2532](#) [G3756](#)
- λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ
 Panjenengan-nampi pasuryan, nanging kanthi kayekten - margi - Gusti-Allah
[G2983](#) [G4383](#) [G0235](#) [G1909](#) [G0225](#) [G3588](#) [G3598](#) [G3588](#) [G2316](#)
- διδάσκεις.
 Panjenengan-mucal.
[G1321](#)

Wong-wong mau padha ngaturake pitakonan marang Panjenengane mangkene: “Guru, kula sami mangretos, bilih sadaya pangandika tuwin piwulang Panjenengan punika leres sarta bilih Panjenengan boten pados pangalembana, nanging kalayan temen-temen mulangaken margining Allah.

- 22 ἔξεστιν ἡμᾶς Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὐ?
 Kepareng-punapa kula-sedaya dhateng-Kaisar pajeg maringi, utawi mboten?
[G1832](#) [G1473](#) [G2541](#) [G5411](#) [G1325](#) [G2228](#) [G3756](#)

Kula sami ngaturaken paos dhateng Sang Nata Agung punika kenging punapa boten?”

- 23 κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπεν
 Sasampunipun-mangertos déné tiyang-tiyang - paekanipun, Panjenenganipun-ngandika
[G2657](#) [G1161](#) [G0846](#) [G3588](#) [G3834](#) [G3004](#)
- πρὸς αὐτοῦς,
 dhateng tiyang-tiyang,
[G4314](#) [G0846](#)

Nanging Gusti Yesus ora kakilapan marang kaculikane wong-wong mau, mulane banjur ngandika:

- 24 Δείξατέ μοι δηνάριον: τίνος ἔχει εἰκόνα, καὶ ἐπιγραφήν?
 Tuduhna dhateng-Kula dinar: sinten punika-gadhah gambar, lan tulisan?
[G1166](#) [G1473](#) [G1220](#) [G5101](#) [G2192](#) [G1504](#) [G2532](#) [G1923](#)
- οἱ δὲ εἶπαν, Καίσαρος.
 - Déné tiyang-tiyang-matur, Kaisar.
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G2541](#)

“Aku tuduhana dhuwit dinar. Iki gambare sapa lan iki tulisane sapa?” Atur wangsulane kang kadangu: “Gambaripun lan seratanipun Sang Nata Agung.”

- 25 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοῦς, Τοῖνυν ἀπόδοτε τὰ
 - Déné Panjenenganipun-ngandika dhateng tiyang-tiyang, Mila sukakaken -
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G4314](#) [G0846](#) [G5106](#) [G0591](#) [G3588](#)
- Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.
 Kaisar-punya dhateng-Kaisar, lan - - Gusti-Allah-punya dhateng- Gusti-Allah.
[G2541](#) [G2541](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3588](#) [G2316](#) [G3588](#) [G2316](#)

Gusti Yesus nuli ngandika: “Yen mangkono, Sang Nata Agung caosana kang wajib kokcaosake marang Sang Nata Agung, lan marang Gusti Allah kang wajib kacaosake marang Gusti Allah.”

26 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον
 Lan mboten sami-saged nyekel Panjenenganipun pangandikan ing-ngajengipun
[G2532](#) [G3756](#) [G2480](#) [G1949](#) [G0846](#) [G4487](#) [G1726](#)

τοῦ λαοῦ; καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ,
 – rakyat; lan sami-gumun bab – wangsulanipun Panjenenganipun,
[G3588](#) [G2992](#) [G2532](#) [G2296](#) [G1909](#) [G3588](#) [G0612](#) [G0846](#)

ἐσίγησαν.
 tiyang-tiyang-mendel.
[G4601](#)

| Dadine Gusti Yesus ora kena dicengkolong ana ing ngarepe wong akeh. Wong-wong mau padha kaeraman krungu paring wangsulane iku lan banjur padha meneng.

27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες
 Sasampunipun-rawuh déné sawetawis saking-tiyang-Saduki, tiyang-ingkang nyangkal
[G4334](#) [G1161](#) [G5100](#) [G3588](#) [G4523](#) [G3588](#) [G0483](#)

ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν,
 wungunipun-tiyang-pejah mboten wonten, tiyang-tiyang-nyuwun-pirsa Panjenenganipun,
[G0386](#) [G3361](#) [G1510](#) [G1905](#) [G0846](#)

| Nuli ana wong Saduki sawatara, yaiku kang ora ngakoni anane patangen, padha sowan ing ngarsane Gusti Yesus lan matur pitakon marang Panjenengane:

28 λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἕάν
 sami-ngandika, Guru, Musa nyerat kangge-kula-sedaya, menawi
[G3004](#) [G1320](#) [G3475](#) [G1125](#) [G1473](#) [G1437](#)

τινος ἀδελφὸς ἀποθάνη ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος
 sinten-kémawon sadhèrèk-jaler pejah gadhah garwa, lan punika tanpa-anak
[G5100](#) [G0080](#) [G0599](#) [G2192](#) [G1135](#) [G2532](#) [G3778](#) [G0815](#)

ἤ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ
 piyambakipun, supados mendhet – sadhèrèkipun piyambakipun – garwa, lan
[G1510](#) [G2443](#) [G2983](#) [G3588](#) [G0080](#) [G0846](#) [G3588](#) [G1135](#) [G2532](#)

ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
 nuwuhaken turun kangge-sadhèrèk piyambakipun.
[G1817](#) [G4690](#) [G3588](#) [G0080](#) [G0846](#)

| “Guru, Nabi Musa paring dhawuh dhateng kula sadaya makaten: Manawa ana wong kang duwe sadulur lanang, tinggal donya, mangka bojone isih urip, nanging ora tinggal anak, sadulure mau wajib ngrabeni bojone iku, supaya bisa nukulake turun kanggo sing tinggal donya mau.

29 ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν; καὶ ὁ πρῶτος, λαβῶν
 Pitu mila sadhèrèk-jaler wonten; lan – ingkang-sepisan, sasampunipun-mendhet
[G2033](#) [G3767](#) [G0080](#) [G1510](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4413](#) [G2983](#)

γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος;
 garwa, pejah tanpa-anak;
[G1135](#) [G0599](#) [G0815](#)

| Kalampanan wonten sadherek jaler pitu, ingkang angka satunggal emah-emah, wusana lajeng tilar donya boten tilar anak.

30 καὶ ὁ δεύτερος, <τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος>;
 lan – ingkang-kaping-kalih, – garwa, lan punika pejah tanpa-anak;
[G2532](#) [G3588](#) [G1208](#) [G3588](#) [G1135](#) [G2532](#) [G3778](#) [G0599](#) [G0815](#)

| Tiyang estri wau lajeng kaningkah dening ingkang angka kalih,

- 31 καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν; ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ
lan - ingkang-kaping-tiga mendhet piyambakipun; makaten-ugi déné ugi -
[G2532](#) [G3588](#) [G5154](#) [G2983](#) [G0846](#) [G5615](#) [G1161](#) [G2532](#) [G3588](#)
- ἑπτὰ, οὐ κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον.
kapitu, mboten sami-nilar anak, lan sami-pejah.
[G2033](#) [G3756](#) [G2641](#) [G5043](#) [G2532](#) [G0599](#)

| lajeng kaningkah dening ingkang angka tiga, tuwin makaten salajengipun, urut-urutan karabi dening sadherek pitu wau, nanging sadaya sami ngajal boten tilar anak.

- 32 ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.
Pungkasan ugi - tiyang-èstri pejah.
[G5305](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1135](#) [G0599](#)

| Wekasanipun tiyang estri punika inggih tilar donya.

- 33 ἡ γυνὴ οὖν, ἐν τῇ ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται
- Tiyang-èstri mila, ing - wungunipun, sinten saking-tiyang-tiyang dados
[G3588](#) [G1135](#) [G3767](#) [G1722](#) [G3588](#) [G0386](#) [G5101](#) [G0846](#) [G1096](#)
- γυνή? οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτήν γυναῖκα.
garwa? - Amargi kapitu sami-gadhah piyambakipun garwa.
[G1135](#) [G3588](#) [G1063](#) [G2033](#) [G2192](#) [G0846](#) [G1135](#)

| Lah sapunika kadospundi tiyang estri punika, benjing dinten patangen, lajeng sinten ingkang dados semahipun, amargi pitu-pitunipun sami nate dados semahipun?"

- 34 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οἱ υἱοὶ τοῦ
Lan Gusti-Yésus-ngandika dhateng-tiyang-tiyang - - - Putra-putra -
[G2532](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3588](#)
- αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται;
jaman punika sami-krama lan sami-dipun-kramakaken;
[G0165](#) [G3778](#) [G1060](#) [G2532](#) [G1061](#)

| Gusti Yesus nuli paring wangsulan, pangandikane: "Wong-wong ing donya iki, padha omah-omah lan diomah-omahake,

- 35 οἱ δὲ καταξιοθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν, καὶ
- nanging tiyang-ingkang-kaanggep-pantes - jaman punika nggayuh, lan
[G3588](#) [G1161](#) [G2661](#) [G3588](#) [G0165](#) [G1565](#) [G5177](#) [G2532](#)
- τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
- wungunipun - saking tiyang-pejah, mboten sami-krama lan-mboten
[G3588](#) [G0386](#) [G3588](#) [G1537](#) [G3498](#) [G3777](#) [G1060](#) [G3777](#)
- γαμίζονται;
sami-dipun-kramakaken;
[G1061](#)

| nanging wong-wong kang padha kaanggep pantes tanpa panduman ana ing jagad liyane iku, lan ana ing patangen saka ing antarane wong mati, iku bakal ora omah-omah lan ora diomah-omahake.

36 οὐδὲ γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται: ἰσαγγελοὶ γὰρ
lan-mboten amargi saged-pejah malih tiyang-tiyang: sami-kados-malaekat amargi
[G3761](#) [G1063](#) [G0599](#) [G2089](#) [G1410](#) [G2465](#) [G1063](#)
εἶσιν; καὶ υἱοὶ εἶσιν Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ
tiyang-tiyang; lan putra-putra tiyang-tiyang Gusti-Allah, - wungunipun putra-putra
[G1510](#) [G2532](#) [G5207](#) [G1510](#) [G2316](#) [G3588](#) [G0386](#) [G5207](#)
ὄντες.
dados.
[G1510](#)

| Sabab padha ora bisa mati maneh; kaanane kaya para malaekat sarta padha dadi putraning Allah, awit wis padha katangekake.

37 ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ, καὶ Μωϋσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ
Bilih déné sami-wungu - tiyang-pejah, ugi Musa nedahaken wonten-ing
[G3754](#) [G1161](#) [G1453](#) [G3588](#) [G3498](#) [G2532](#) [G3475](#) [G3377](#) [G1909](#)
τῆς Βάτου, ὡς λέγει Κύριον τὸν Θεὸν Ἀβραάμ, καὶ
- Grumbul, nalika piyambakipun-nyebat Gusti - Gusti-Allahipun Abraham, lan
[G3588](#) [G0942](#) [G5613](#) [G3004](#) [G2962](#) [G3588](#) [G2316](#) [G0011](#) [G2532](#)
Θεὸν Ἰσαὰκ, καὶ Θεὸν Ἰακώβ;
Gusti-Allahipun Iskak, lan Gusti-Allahipun Yakub;
[G2316](#) [G2464](#) [G2532](#) [G2316](#) [G2384](#)

| Anadene mungguh tangine wong mati iku, Nabi Musa iya wis mratelakake ana ing sajroning carita bab grumbul eri, anggone nyebut Pangeran: Allahe Abraham, Allahe Iskak, tuwin Allahe Yakub.

38 Θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων; πάντες γὰρ
Gusti-Allah déné mboten punika tiyang-pejah, nanging tiyang-gesang; sadaya amargi
[G2316](#) [G1161](#) [G3756](#) [G1510](#) [G3498](#) [G0235](#) [G2198](#) [G3956](#) [G1063](#)
αὐτῷ ζῶσιν.
kangge-Panjenenganipun gesang.
[G0846](#) [G2198](#)

| Panjenengane iku dudu Allahe wong mati, nanging Allahe wong urip, awit kang ana ing ngarsane kabeh iku wong urip."

39 ἀποκριθέντες δέ, τινες τῶν γραμματέων εἶπαν, Διδάσκαλε,
Sasampunipun-mangsuli déné, sawetawis saking- para-ahli-Torèt matur, Guru,
[G0611](#) [G1161](#) [G5100](#) [G3588](#) [G1122](#) [G3004](#) [G1320](#)
καλῶς εἶπας.
saé Panjenengan-ngandika.
[G2573](#) [G3004](#)

| Krungu pangandika kang mangkono iku banjur ana ahli Toret sawatara matur: "Guru, paring wangsulan Panjenengan punika kasinggihan sanget."

40 οὐκέτι γὰρ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.
Mboten-malih amargi tiyang-tiyang-wantun nyuwun-pirsa Panjenenganipun punapa-punapa.
[G3765](#) [G1063](#) [G5111](#) [G1905](#) [G0846](#) [G3762](#)

| Awit wong-wong mau wis padha ora wani matur pitakon apa-apa maneh marang Gusti Yesus.

- 41 Εἶπεν Panjenenganipun-ngandika [G3004](#) δὲ πρὸς αὐτούς, Πῶς λέγουσιν Kados-pundi tiyang-tiyang-matur [G4459](#) [G3004](#)
 δένé dhateng tiyang-tiyang, Kados-pundi tiyang-tiyang-matur
 τὸν Χριστὸν εἶναι Δαυὶδ υἱόν? Putranipun?
 - Sang-Kristus punika Dawud Putranipun?
[G3588](#) [G5547](#) [G1510](#) [G1138](#) [G5207](#)

| Gusti Yesus banjur ndangu marang wong-wong mau: “Kapriye dene wong kok bisa ngarani Sang Kristus iku tedhake Sang Prabu Dawud,

- 42 αὐτὸς γὰρ Δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν, Εἶπεν Κύριος
 Piyambak amargi Dawud ngandika ing kitab Masmur, Gusti-ngandika -
[G0846](#) [G1063](#) [G1138](#) [G3004](#) [G1722](#) [G0976](#) [G5568](#) [G3004](#) [G2962](#)
 τῷ Κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
 dhateng-Gusti kawula, Lenggaha wonten-ing tengenipun Kawula,
[G3588](#) [G2962](#) [G1473](#) [G2521](#) [G1537](#) [G1188](#) [G1473](#)

| mangka Sang Prabu Dawud piyambak ana ing Kitab Masmur ngandika mangkene: Dhawuhe Pangeran marang Gustiku: Sira lenggaha ana ing tengeningSun,

- 43 ἕως ἄν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου, ὑποπόδιον τῶν
 ngantos - Kula-ndadosaken - mengsah-mengsah Panjenengan, ancik-ancik -
[G2193](#) [G0302](#) [G5087](#) [G3588](#) [G2190](#) [G4771](#) [G5286](#) [G3588](#)
 ποδῶν σου. Panjenengan.
[G4228](#) [G4771](#)

| nganti tumeka mungsuhiira wis padha Ingsun dadekake ancik-anciking talapakanira.

- 44 Δαυὶδ οὖν αὐτὸν κτὶ Κύριον καλεῖ, καὶ πῶς αὐτοῦ
 Dawud mila Panjenenganipun Gusti nyebat, lan kados-pundi Panjenenganipun
[G1138](#) [G3767](#) [G0846](#) [G2962](#) [G2564](#) [G2532](#) [G4459](#) [G0846](#)
 υἱός ἐστιν? Putra punika?
[G5207](#) [G1510](#)

| Dadi Sang Prabu Dawud nyebut Panjenengane Gusti, kapriye dene uga dadi tedhake?”

- 45 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπεν τοῖς
 Nalika-mirengaken déné sadaya - rakyat, Panjenenganipun-ngandika dhateng-
[G0191](#) [G1161](#) [G3956](#) [G3588](#) [G2992](#) [G3004](#) [G3588](#)
 μαθηταῖς [αὐτοῦ],
 murid-murid Panjenenganipun,
[G3101](#) [G0846](#)

| Nalika wong kabeh padha ngrungokake, Gusti Yesus banjur ngandika marang para sakabate:

- 46 Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν
 Waspada saking – para-ahli-Torèt, tiyang-ingkang remen mlampah ngangge
[G4337](#) [G0575](#) [G3588](#) [G1122](#) [G3588](#) [G2309](#) [G4043](#) [G1722](#)
- στολαῖς, καὶ φιλοῦντων ἀσπασμοῦς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ
 jubah-dawa, lan remen salam wonten-ing – peken, lan
[G4749](#) [G2532](#) [G5368](#) [G0783](#) [G1722](#) [G3588](#) [G0058](#) [G2532](#)
- πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν
 palenggahan-ngajeng wonten-ing – sinagoge, lan papan-kehormatan wonten-ing
[G4410](#) [G1722](#) [G3588](#) [G4864](#) [G2532](#) [G4411](#) [G1722](#)
- τοῖς δείπνοις;
 – pasugatan;
[G3588](#) [G1173](#)

“Padha ngawekanana para ahli Toret, kang padha seneng mlaku-mlaku nganggo jubah landhung lan seneng tanpa pakurmatan ana ing pasar sarta seneng linggih ing ngarep dhewe ana ing papan pangibadah lan ing papan kang ingajenan ana ing pahargyan,

- 47 οἱ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει
 tiyang-ingkang nguntal – griyanipun – randha, lan kangge-alesan
[G3739](#) [G2719](#) [G3588](#) [G3614](#) [G3588](#) [G5503](#) [G2532](#) [G4392](#)
- μακρὰ προσεύχονται. οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.
 panjang sami-ndedonga. Tiyang-tiyang-punika badhé-nampi langkung-ageng paukuman.
[G3117](#) [G4336](#) [G3778](#) [G2983](#) [G4053](#) [G2917](#)

kang padha mangan omahe randha-randha nganti entek, sarta kang nasarake wong kalawan donga kang dawa-dawa. Wong iku mesthi bakal tanpa paukuman kang luwih abot.”